

Volk van God, geliefde gemeente van onze Here Jezus Christus,

.....amen. (.....)

Hé, is de preek nou al afgelopen?

Ik heb net een pepermuntje in m'n mond gestopt! Het moet toch nog beginnen!?

Ja, zo is *het woordje amen* bij ons gaan werken: [dia1] als een stoplicht. Tekenen dat het is afgelopen: het gebed, de preek, de zegen.

Als de dominee *amen* zegt, dan weet je dat het klaar is.

Op school werkt het ook zo: onrustig zit je op je stoel te schuiven terwijl de leraar aan het bidden is en hij heeft nog geen *amen* gezegd of hup, daar vliegen de stoelen al naar achteren en sta je op om weg te gaan.

Amen als stoplicht.

Terwijl het heel iets anders bedoeld te zijn, nl [dia2] **een welbewuste en hartelijke blijk van instemming** dat waar en zeker is wat kort daarvoor is gezegd.

Je erkent door *amen* te zeggen dat het woord dat gesproken is ook voor jou persoonlijk geldt.

Je ziet dat prachtig mooi terug in dat gebeuren [dia3] bij de Ebal en Gerizim, twee bergen die vlak bij elkaar liggen, met een groot dal er tussen.

Het ene deel van het volk staat tegen de helling van de Ebal, het andere tegen die van de Gerizim. Iedere keer als de Levieten een vloektekst uitspreken reageert het volk daarop door *amen* te zeggen.

Wat zal dat machtig indrukwekkend hebben geklonken, dat massaal *amen* uit zoveel monden in de perfecte akoestiek tussen die bergen!

→ Dát is amen-zeggen: zelf reageren. Niet: [dia4.1] 'het is klaar', maar: [dia4.2] 'het is waar!', het geldt ook voor mij, wat gezegd is heeft rechtskracht, ik zal me er aan houden.

Amen kom je verder tegen in de lofprijzing.

We hebben het net gezongen in Psalm 106.

Een mooi voorbeeld staat ook in 1 Kronieken 16. Het loflied dat de gebroeders Asaf hebben gedicht in opdracht van koning David wordt afgesloten met de woorden: [dia5.1] *Geprezen zij de Here, de God van Israël, van eeuwigheid en tot in eeuwigheid. En, staat er dan bij, [dia5.2] en al het volk zei: amen, en loof de Here!*

In het NT is dat niet anders geworden. Zoek alle teksten waarin *amen* gezegd wordt maar op, het is vrijwel altijd na een dergelijke lofprijzing. *Hem zij de heerlijkheid tot in eeuwigheid* – die woorden vragen gewoon om het *amen*.

→ Dát is amen-zeggen: waar de lof van God wordt voorgezongen, mag het amen van de kerk niet ontbreken. Niet: 'het is klaar', maar: 'het is waar!', ik stem er helemaal en van ganser harte mee in.

Is het een wonder dat in de synagoge en later in de NT-gemeente regelmatig tijdens de eredienst het *amen* klonk?

De apostel Paulus stelt aan de Korintiërs zelfs de vraag hoe iemand die [dia6] net als een buitenstaander uw klanktaal niet verstaat, uw woorden met 'amen' kunnen bevestigen?

→ Blijkbaar was dát dus de gewoonte: amen-zeggen op wat een ander naar voren had gebracht in getuigenis, schriftuitleg of lofprijzing.

[dia7] Hoe kan het nou toch dat we dat helemaal kwijt zijn geraakt? Dat *amen* bij ons een stoplicht is geworden? Veel meer een 'het is klaar' dan 'het is waar'?

Misschien een beetje raar gezegd: maar omdat we op dit punt nog Roomser zijn dan we denken en doorhebben.

In de geschiedenis van de kerk zie je het nl langzaam gebeuren dat het *amen* nog wel in de kerkdienst klinkt, maar niet meer uit de mond van iedereen.

Nee, helemaal voor in de kerk staat dan iemand – de priester - die het zo nu en dan op zachte toon uitspreekt.

Steeds meer werd er aan het volk ontnomen: de bijbel kon alleen gelezen worden door de specialisten. De mis kon worden opgedragen zonder dat er een gemeentelid bij was. En nu ging de voorganger ook nog zélf *amen* zeggen aan het eind van zegen, lofprijzing, gebed en woordverkondiging.

Maar zo werd het *amen* volledig van zijn karakter beroofd. Het was een signaal geworden, een kerkelijke variant op het '*ik heb gezegd*' aan het eind van een toespraak.

En in de Reformatie van de kerk is de bijbel gelukkig vertaald in de volkstaal, en is de mis gelukkig weer avondmaal geworden, gemeenschapsmaal van het volk van God met zijn liefhebbende Heiland. Alleen het *amen* is wat ondergesneeuwd en komt daar maar moeizaam en mondjesmaat bovenuit.

De Here Jezus gebruikt het woord *amen* ook. Alleen op een heel bijzondere manier.

Is het gebruikelijk *amen* te zeggen *nadat* er iets gezegd is, Hij zegt het juist *aan het begin* van een uitspraak.

In de NBV wordt dat vaak vertaald met zoiets als 'waarachtig..', in de vertaling 1951 stond steevast 'voorwaar, voorwaar'.

Maar in het Grieks staat daar dus 'amen, amen'.

Een voorbeeld: Johannes 1:52. [dia8] Daar zegt Jezus: *Waarachtig, ik zeg jullie, jullie zullen de hemel geopend zien en de engelen van God zien omhooggaan en nederdalen naar de Mensenzoon*. In werkelijkheid staat daar dus: [dia9] *Amen, amen, ik zeg jullie...*

Dat moet de Joden heel raar in de oren geklonken hebben. Je sloot iets áf met amen, je begon er niet mee! Misschien dat ze Hem daarom ook wel voor gek verklaarden.

Toch kan het niet anders of de Here Jezus heeft ook dit *beginnen met amen* heel bewust gedaan en er een bedoeling mee gehad.

Een mooie uitleg die ik tegenkwam is deze, dat Jezus daarmee laat zien dat Hij niets anders verkondigt dan wat bij de Vader bekend is.

Als Hij 'amen, amen' zegt *reageert* Hij daarmee als het ware op het Woord van zijn Vader dat alleen voor Hem hoorbaar is. En spreekt Hij vervolgens in overeenstemming met de wil en bedoeling van zijn Vader. Zo blijkt dat Vader en Zoon één zijn.

En zo blijkt ook dat zelfs bij de Here Jezus amen-zeggen antwoord geven is.

In Openbaring 3:14 staat trouwens dat Jezus zélf de Amen is: [dia10] *Dit zegt Amen, de trouwe en betrouwbare getuige, het begin van Gods schepping*.

Daar zie je dat Hij aan het eind en aan het begin staat.

Hij is de Alfa en de Omega en omsluit en omspant heel het wereldgebeuren.

Uit Hem en door Hem en tot Hem zijn alle dingen.

En zo kom ik op deze oudejaarsavond bij de betekenis van dit amen voor ons hier, nadat we samen weer een jaar van de Here hebben gekregen.

[dia11] Wat ging het ook dit jaar snel.

En wat is er veel gebeurd.

Al die jaaroverzichten op tv en in de kranten met hoogte- en dieptepunten die de revue passeren – heel vaak heb ik dan: hé, was dat dit jaar!?

Ook in onze kerkelijke gemeente is er heel wat gepasseerd.

> Mooie dingen: we mochten als gemeente elke zondag vrije en ongestoorde diensten houden. We mochten samen avondmaal vieren, konden catechisaties geven en ontvangen, het jeugdwerk ging door, de bijbelstudie op de verenigingen, wijk- en gemeenteavonden. We kregen weer een eigen dominee, de kerkenraad kon zijn werk doen, de kerkelijk werker, de ouderlingen en diakenen, de pastorale bezoekers en wijkzusters – ze konden hun bezoeken brengen. Er was onderling omzien naar elkaar, er waren leuke en samenbindende activiteiten – maaltijden, soos, sportevenementen. Er was groei in het geloof, bekering, terugkeer.... Wat een zegeningen van de Here.

→ Kun je op dit Woord en werk van de Here inderdaad niet van harte *amen* zeggen?

> Nog meer mooie dingen: er werden baby'tjes geboren: Elias de Jong, Micha Reinders, Sophie Hoolsema, Mees Kaijser, Jaron Molenaar, Jenna Gritter, Sophie Jansen, Selma Groen, Marjolein Bouman, Gert Lubberts, Mathilde Klinge, Niels Kootstra, Aniek Scholten, Rinze van der Wal, Yenthe Gritter en Rosan Kruidhof. Allen kinderen van de Here.

Er werden beloftes gedaan. Een hele groep jonge mensen gaf hun ja-woord aan de Here bij hun openbare geloofsbelijdenis: Roelien Dubois, Marjolein Gringhuis, Henk Meerveld, Ad van Noort, Cor Roth, Mathijs van der Stam, Bernice Veldsema en Anja Zwarts.

Er kwamen nieuwe mensen in ons midden wonen.

Er was liefde – jongens en meisjes kregen verkering, gingen zich verloven.

Huwelijken werden gesloten: Rudolf Berenst en Berdien Gringhuis, Geert Klein en Tineke Janssen, Gert-Jan Saadhoff en Marijke Groen, Johan Aalvanger en Weijanda de Haan, Jasper Hoolsema en Laura Lambers.

Huwelijken bleven in stand. Huwelijksjubilea konden worden gevierd. Jongelui mochten slagen voor hun eindexamen. Er was gezondheid en kracht om het dagelijks werk te doen, en om naar school te gaan. Bewaring al die uren dat we onderweg waren en veilig thuis kwamen.... Wat een zegeningen van de Here.

→ Kun je op dit Woord en werk van de Here inderdaad vanavond niet van harte *amen* zeggen?

> Er waren ook zorgelijke dingen: als er ziekte was, plotseling en heel ingrijpend soms, met zware behandeling of operatie. Spanning, zorg, moeite en toch ook: overgave in vol vertrouwen. En daarna het wonder: geslaagde ingreep, werking van medicijnen, kuren en bestralingen. Genezing, beterschap, langzaam herstel... Wat een zegeningen van de Here.

→ Kun je op dit Woord en werk van de Here vanavond toch niet van harte *amen* zeggen?

> Maar ook verdrietige dingen: als er ziekte was maar geen beterschap.

En bij hoevelen van ons is niet uit de kring van familie of vrienden een geliefde overleden, soms zo jong nog, en heel onverwacht.

We noemen nu in het bijzonder de gemeenteleden die dit jaar zijn gestorven: Esmee Aalvanger, zr Johanna Hoogendam-'t Hart, zr Geertruida Wubbertha Barkmeijer-Graafhuis, zr Antje Meijering-Smit, zr Ans de Groot, zr Jantje van Dijken-Hellinga. We gedenken hen in liefde en dankbaarheid. Zo ook br Dirk Albert Hekman die al overleden is op 6 maart 2006, maar pas dit jaar teruggevonden is.

Verdrietige gebeurtenissen, als bij sommige onder ons de vrucht van de moederschoot niet levend geboren mocht worden, of niet vervuld werd het grote verlangen naar een kindje...

Er was psychische moeite en nood, vastlopen, jezelf tegenkomen, toegeven dat er hulp nodig is. Waar haal je de moed vandaan soms om verder te kunnen? Huwelijken stonden onder spanning. Als er geen werk meer was, voor de zoveelste keer ontslag, tegenslag, teleurstelling, twijfel aan jezelf. De onvervulde wens naar een geliefde. De worsteling met het anders geaard zijn.

Er was ook ongeloof, verzet, onverschilligheid. Machteloosheid om een ander nog te bereiken. Er waren onttrekkingen, veel te veel...

→ Kun je op dit Woord en werk van de Here vanavond ook *amen* zeggen?

Kijk, een lofprijzing is niet zo moeilijk te beamen.

Als alles goed en fijn gaat ook niet.

Maar als het erom spant, dan!

Geldt dan voor je gevoel niet veel meer wat in het gelezen schriftgedeelte staat: [dia12]

Hoe onuitputtelijk zijn Gods rijkdom, wijsheid en kennis, hoe ondoordringelijk zijn oordelen en hoe onbegrijpelijk zijn wegen...!

Want zo is het toch: vooral als het moeilijk is en tegen zit valt het niet mee te ervaren dat de Here God zo en daarin bezig is.

Hij is echt ondoordringelijk. Onnaspeurlijk. Van andere orde dan wij.

En toch mogen we blijven geloven dat Hij alles in zijn hand houdt.

Dat het Jezus Christus is die regeert en macht uitoefent.

En aan het begin en aan het eind van heel het kleine en grote wereldgebeuren staat.

Ook dus aan begin en eind van het jaar 2011.

Laat daarom onze geloofsbelijdenis vanavond toch [dia13] *amen* zijn:

hoe dan ook Here, het was goed wat U met ons, wat U met mij gedaan hebt.

Het was goed wat U tegen mij, tegen ons gezegd hebt.

Ik zeg er *amen* op.

U bent mijn Heer, U weet wat goed is voor mij, U bent mijn Vader, U weet wat ik nodig heb.

Amen – ik stel mij onder U op en zal doen wat U van mij vraagt.

Laat daarom onze geloofsbelijdenis vanavond zijn:

Alles is uit Hem ontstaan, alles is door Hem geschapen, alles heeft in Hem zijn doel... ook het jaar onzes Heren 2011 ... Hem komt de eer toe tot in eeuwigheid (– amen -).